

Република Србија
ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО ЈАГОДИНА

ПРОГРАМ ОСНОВНЕ ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ
ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Јагодина, октобар 2025.године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
А.бр.434/25
24.10.2025.године
Ј А Г О Д И Н А

На основу члана 53. и 54. Закона о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр.111/09, 20/2015, 87/2018 и 87/2018-др.закони), у вези са одредбама Правилника о минимуму садржине дела Програма обуке радника из области заштите од пожара ("Сл. гласник СРС", бр.40/90), главни јавни тужилац Основног јавног тужилаштва у Јагодини Марјан Тодоровић, дана 24.10.2025.године, доноси,

ПРОГРАМ
ОСНОВНЕ ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ
ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Програмом утврђују се врста, обим и услови основне обуке у систему заштите од пожара (у даљем тексту: заштите од пожара), елементи основне обуке заштите од пожара кроз општи и посебни део програма и начин провере знања свих запослених у Основном јавном тужилаштву у Јагодини, из области заштите од пожара.

Сваки запослени у јавном тужилаштву обучава се, кроз основну обуку и проверу знања, за безбедан рад на свом радном месту из области противпожарне заштите.

Сваки запослени се писменим путем обавештава и обавезује да присуствује извођењу теоријске и практичне обуке из области противпожарне заштите.

Члан 2.

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, за спречавање избијања и ширења пожара, откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, заштиту животне средине, утврђивање и отклањање узрока пожара, као и за пружање помоћи код отклањања последица проузрокованих пожаром.

Члан 3.

Субјекат заштите од пожара је Основно јавно тужилаштво у Јагодини, које је дужно да као субјект заштите од пожара поступа у складу са обавезама утврђеним законом и прописима донесеним на основу Закона, да обезбеди примену планова заштите од пожара и других аката.

Основно јавно тужилаштво у Јагодини дужно је да ангажовањем расположивих људских и материјалних ресурса учествује у гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром, ако то могу да учине без опасности за себе и друге

Члан 4.

Основна обука из области заштите од пожара организује се за све запослене најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад. Провера знања запослених се врши једном у три године попуњавањем тестова и практичном демонстрацијом руковања противпожарном опремом.

Основну обуку и практичну проверу знања запослених обавља запослени одређен од стране непосредног руководиоца, а који ради на пословима заштите од пожара са положеним стручним испитом, односно који је похађао посебну обуку из области заштите од пожара и положио стручни испит.

Лице које ради на пословима заштите од пожара дужно је да похађа обуку из области заштите од пожара и положи стручни испит најкасније у року од годину дана од дана заснивања радног односа, односно распоређивања на послове заштите од пожара.

Програм основне обуке доноси главни јавни тужилац Основног јавног тужилаштва у Јагодини, по прибављеној сагласности Министарства.

Члан 5.

За обавезно присуство на предавањима и другим облицима обучавања и провера знања из области заштите од пожара, одговоран је главни јавни тужилац и сами запослени.

О датуму и времену одржавања обуке и провере знања из области заштите од пожара, запослени се обавештавају писменим путем.

Члан 6.

Одговорно лице за спровођење програма обуке из области заштите од пожара обавезно је да води прецизну евиденцију о присуству запослених.

Члан 7.

Основни циљ прописаних мера заштите од пожара јесте заштита живота људи, телесног интегритета, материјалних добара и животне средине.

Превенција заштите од пожара се обезбеђује планирањем и спровођењем превентивних мера и радњи тако да се што ефикасније спречи избијање пожара, а да се у случају избијања пожара ризик по живот и здравље људи и угрожавање материјалних добара, као и угрожавање животне средине сведе на најмању могућу меру и пожар ограничи на самом месту избијања.

Члан 8.

Оспособљавања запослених из области заштите од пожара врши се на основу посебног Програма.

Програм се састоји из теоријског и практичног дела.

Теоријски део обуке се састоји из законских обавеза и општих знања из области заштите од пожара.

Практични део обуке обухвата упознавање са прописаним мерама заштите од пожара, извођења показаних вежби гашења пожара као и непосредно упознавање запослених са средствима и опремом за гашење и дојаву пожара.

Оспособљавање из заштите од пожара се спроводи у следећим случајевима :

- код ступања радника на рад, најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад;

- код премештаја радника на друге послове и радне задатке ако се мере заштите од пожара битно разликују;
- на сваке три године кроз практичну проверу знања руковања справама и средствима за гашење.

Теоријско знање се проверава путем теста. Радник је задовољнио на тесту ако позитивно одговори на 80% предвиђених питања.

Радник који није показао задовољавајући ниво знања на провери дужан је да након 30 дана понови проверу.

Ако радник и на поновљеној провери не покаже задовољавајући ниво знања сматраће се да он не испуњава услове за даљи рад на датим пословима и биће распоређен на друге послове у складу са позитивним законским прописима о раду.

Члан 9.

Програм обуке запослених из области заштите од пожара састоји се из:

А) општег дела,

Б) посебног дела који обухвата специфичности субјекта заштите од пожара

А) ОПШТИ ДЕО

А 1 - ОБАВЕЗЕ ОРГАНА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

1. Нормативно уређивање заштите од пожара:

- Закон о заштити од пожара,
- Технички прописи и стандарди (СРПС) из области заштите од пожара,
- План заштите од пожара и његови елементи,
- План евакуације - заштите од пожара
- Уредба о мерама заштите од пожара при извођењу радова заваривања, резања и лемљења.

Начин остваривања заштите од пожара

Заштита од пожара остварује се:

- организовањем и припремањем субјекта заштите од пожара за спровођење заштите од пожара (спровode се превентивне мере заштите од пожара применом основних начела и принципа и сталним контролама и напором);
- обезбеђивањем услова за спровођење заштите од пожара (обезбеђена су средства за гашење почетног пожара која се одржавају у исправном стању, а радници се редовно обучавају и проверава њихово знање и обученост за гашење пожара у зачетку и поступања у случају пожара);
- предузимањем мера и радњи за заштиту и спасавање људи, материјалних добара и животне средине приликом избијања пожара (путеви и пролази за евакуацију одржавају се увек проходним, а прилаз за ватрогасна возила је увек проходан и рашишћен);
- надзор над применом мера заштите од пожара (надзор над применом мера заштите од пожара врши надлежни инспектор, директор и лице стручно оспособљено за послове заштите од пожара.

2. Организовање послова заштите од пожара

- основни субјекти противпожарне заштите,

- категорије угрожености од пожара и обавеза радних организација у зависности од степена угрожености,
- ватрогасна јединица,
- служба заштите од пожара,
- радници задужени за организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара,
- потребан број лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.

3. Превентивне мере заштите од пожара

Мере заштите од пожара имају за циљ отклањање узрока настанка пожара, спречавање избијања пожара, ширење и гашење пожара, у шта спадају:

- уређаји, опрема средства за гашење пожара,
- уређаји и инсталације за откривање, дојаву гашење пожара,
- електричне, вентилационе, топлотне и друге инсталације,
- смештај запаљивог материјала,
- смештај експлозивних материја, запаљивих течности и гасова,
- ватрогасна стража,
- превентивне мере заштите од пожара у јавним објектима различитог садржаја (пословни објекти из области друштвених делатности и сл).

У пословном простору Јавног тужилаштва посебно се обраћа пажња на:

- радни простор (канцеларије, писарницу, архиву) и уређаје - одржавати у исправном стању и користити их наменски на безбедан начин;
- електричне инсталације и електрични уређаји морају бити изведени по прописима и постављени на таквим местима да не представљају изворе опасности од пожара;
- електричне инсталације и уређаји морају бити осигурани од кратког споја, преоптерећења одговарајућим осигурачима и склопкама. Осигурачи морају бити димензионисани за одговарајуће оптерећење и несмеју се лицновати него замењивати исправним;
- термотехничке инсталације и трошила се морају редовно одржавати у исправном стању, у законским роковима прегледати а уочени недостаци одмах отклањати;
- запаљиве и лако запаљиве материјале складиштити према прописима;
- обезбедити задовољавајућу количину справа и средстава за гашење пожара;
- рад са отвореним пламеном и уређајима са усијаном површином, апаратима за заваривање и лемљење у објекту може се обављати само по одобрењу одговорног лица уз истовремену сагласност руководиоца радова уз потпуно предузимање мере заштите од пожара и обезбеђење средстава за гашење пожара;
- коришћење грејних тела са усијаним влакнима се искључује;
- све запослене раднике обучити из области заштите од пожара и за употребу справа и средстава за гашење.

4. Обавезе у спровођењу мера заштите од пожара

Основно јавно тужилаштво у Јагодини у својству субјекта заштите од пожара је дужно да предузме све одговарајуће мере у циљу заштите од пожара.

5. Одговорност за неспровођење мера заштите од пожара

Сходно Закону о заштити од пожара, постоје:

- Дисциплинска и материјална одговорност запослених,

-Прекршајна одговорност правног лица и одговорних лица због неспровођења прописаних и наложених мера заштите од пожара,

-Кривична одговорност правног лица и одговорних лица због неспровођења прописаних и наложених мера заштите од пожара.

А 2 - ОСНОВИ ГОРЕЊА

Услови горења

Да би се процес горења одвијао потребни су следећи услови:

- 1) присуство материје која може да гори (горива материја)
- 2) присуство материје која потпомаже горење (кисеоник)
- 3) топлотна енергија да би се постигла температура паљења гориве материје

Ако било који од ових услова елиминишемо, нема горења.

Горење чврстих, течних и гасовитих материја

1- Чврсте материје -ток горења чврстих материја одвија се у више фаза, али је за нас битно да је то горење са жаром о чему треба водити рачуна при одабиру средстава за гашење.

2- Запаљиве течности-ток горења се одвија тако да течност прво пређе у гасовито стање, па настале паре у смеси са ваздухом сагоревају.

3- Запаљиви гасови-имају најједноставнији ток. Потребно је да се гасовита материја нађе у одговарајућој смеси са кисеоником и да се смеша загреје до температуре паљења.

4- Експлозије - експлозија је процес наглог сагоревања који настаје као последица употребе запаљивих течности и гасова и осталих горивих материја које са ваздухом могу створити експлозивну смешу, праћену ударним таласом притиска продуката сагоревања и порастом температуре, као и наглог разарања плашта посуда услед непланираног или неконтролисаног ширења флуида и разлетања делова уређаја, технолошке опреме или објеката, којим се угрожавају живот и здравље људи и материјална добра.

Основни појмови о горењу:

- услови за процес горења (горива материја, кисеоник и извор топлоте-паљења)
- врсте процеса сагоревања (оксидација, бурна оксидација-горење и експлозија)
- подела пожара по класама,
- појам пожара и фазе развијања пожара,
- подела пожара по величини.

А 3 - УЗРОЦИ НАСТАЈАЊА ПОЖАРА

Пожари и начин преноса топлоте :

- провођењем (кондукцијом),
- струјањем (конвекцијом)
- зрачењем (радијацијом).

Основни узроци пожара и превентивне мере

Један од услова ефикасног предузимања превентивних мера од пожара је познавање свих опасности до којих може доћи у одређеној средини. Пракса је показала да се скоро у свим областима мора водити рачуна о свим узроцима пожара. Ово, у првом реду, због тога што највећи број пожара изазивају људи и то из нехата и непажње.

1) Нехат и непажња људи-велики број пожара људи изазивају због непознавања опасности које могу настати у средини у којој живе и раде. Ова чињеница, поред осталог, истиче значај обуке, али и значај неопходности добре организованости, понашања на радном месту, дисциплини и поштовање мера заштите од пожара.

2) Отворени пламен и ужарена тела-сваки пламен, који прати различите процесе сагоревања, може изазвати паљење различитих материја, што важи и за ужарена тела. Опасност се повећава активирањем запаљивих смеша, које стварају запаљиви гасови и паре запаљивих течности. Из ових опасности је и проистекла Уредба о радовима заваривања, резања и лемљења. Заштита од ових опасности је забрана коришћења уређаја са отвореним пламеном, постављање одговарајућих препрека од незапаљивог материјала, обезбеђење довољно великог растојања између извора ових опасности и запаљиве материје.

3) Топлота трења -ослобађа се при трењу чврстих тела. Ослобађање веће количине ове топлоте може доћи при трењу покретних делова разних машина. Тако најчешће долази до паљења мазива код лежишта појединих машина. Ефикасан начин заштите се постиже правилним избором мазива и редовном подмазивањем машина и уређаја.

4) Одређене природне појаве-муња, гром, сунчева топлота, ветар, земљотреси. Гром обично удара у високе предмете као што су високе грађевине и високо дрвеће. Ефикасна заштита је постављање громобранске инсталације

5) Грађевински недостаци-дотрајалост грађевинских конструкција, ненаменско коришћење појединих грађевинских објеката може представљати озбиљан проблем са становишта заштите од пожара. Ту свакако данас спадају и нови грађевински елементи на бази појединих пластичних маса, који се довољно не проверавају.

6) Хемијске реакције -овде се првенствено мисли на екзотермне реакције. У одређеним случајевима овако ослобођена топлота може загрејати другу запаљиву материју до температуре самозапаљивости. Дobar пример за то је паљење сламе у корпама где се држи азотна киселина, ако дође до пуцања стаклене амбалаже киселине, или паљење на боцама са кисеоником ако кисеоник дође у додир са разним масним материјама. О оваквим опасностима од пожара мора се водити рачуна на складиштима и у просторијама где се држе различите врсте хемијских производа.

7) Електрична струја-при протоку електричне струје кроз проводник један део електричне енергије се претвара у топлоту. Уколико дође до преоптерећења проводника, повећање температуре може бити такво да може изазвати пожар. Мера заштите је постављање осигурача у струјно коло и на тај начин спречавање преоптерећења електричних водова.

8) Статички електрицитет-основна опасност од статичког електрицитета је могућност појаве искре, која може имати довољну енергију да изазове паљење запаљиве материје, или експлозију неког експлозивног система. Мера заштите је уземљење проводљивих делова уређаја, одржавање одговарајуће влаге.

A4 - ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Методe гашења пожара

Топлота, кисеоник и запаљиви материјали одржавају пожар, и уколико једна од ових компоненти недостаје, ватра се гаси. Методе за гашење пожара заснивају се управо на овој чињеници.

Ватру је могуће угасити довођењем гасова попут угљен-диоксида, који истискују кисеоник из просторије. Вода, односно хемијски агенси за гашење пожара омогућавају хлађење запаљивих материјала.

Из тога произилази да су мере:

- хлађење,
- одвођење топлоте,
- спречавање довода кисеоника.

Средства за гашење пожара

Горење неке материје ће престати када се елиминише било који од услова горења, тако да можемо казати да је гашење процес, у чијем току, деловањем средстава за гашење прекидамо процес горења.

Средства за гашење пожара су материје које се употребљавају за заустављање процеса горења на најбржи начин и морају да испуне неке опште услове:

- да гасе ефикасно;
- да су употребљива за гашење већег броја материја;
- да су постојана при чувању;
- да при гашењу не стварају отровне продукте;
- да им је употреба једноставна.

Средства за гашење пожара су: вода, пена, прах, угљен диоксид, NAF, BCF, приручна средства за гашење пожара.

Начин деловања средстава за гашење

Ефекти средстава за гашење:

а) Угушујући ефекат-састоји се у томе што угушујућа материја покрива горућу површину чиме спречава потпуно или делимично приступ кисеонику из ваздуха

б) Расхлађујући ефекат-састоји се у томе да расхладна материја расхлађује горућу површину, односно одводи топлоту са гориве материје

ц) Антикаталитички ефекат-састоји се у способности материје за гашење да зауставља хемизам реакције оксидације

Подела средстава за гашење

Пожари се разврставају у пет класа према врсти горивих материја

Класа „А”-пожари чврстих запаљивих материја (пожари са стварањем жара-дрво, папир)

Класа „В” -пожари запаљивих течности (пожари без жара-бензин, лакови, смоле)

Класа „С” -пожари запаљивих гасова (ацетилен, метан, пропан, бутан)

Класа „D” -пожари запаљивих метала (алумунијум, магнезијум, натријум, калијум)

Класа „F” -пожари (масти, уља).

Употреба средстава за гашење према класи пожара

Гашење пожара класе “А” - вода, песак, неке врсте праха,

Гашење пожара класе “В” -пена, прах,угљендиоксид,

Гашење пожара класе “С” -прах, угљендиоксид,

Гашење пожара класе “D” -специјална врста праха, песак,

Гашење пожара класе “F” -угљендиоксид, прах.

Подела средстава за гашење према начину деловања

Средства која делују угушујуће -угљендиоксид, песак, пена, прах

Средства која делују расхлађујуће -вода, неке врсте пене

Средства која делују антикаталитички - прах и неке врсте пене

Вода као средство за гашење

Вода је најефикасније средство за гашење а уз то и најјефтиније, тако да у области заштите од пожара има највећи значај.

Основни ефекат воде при гашењу је расхлађујући, а споредни ефекат је угушујући јер се при испаравању једног литра воде образује око 1700 литара водене паре, која прекрива жариште смањујући струјање ваздуха и приступ кисеоника.

Вода је најефикасније средство за гашење пожара класе „А“

Водом се не смеју гасити: електрични уређаји под напоном, јер је вода проводник; запаљиве течности; натријум; калијум; магнезијум

Вода хемијски реагује са великим бројем материја, ослобађајући при томе велике количине топлоте, као на пример са негашеним кречом, карбидом, сумпором, алкалним материјама, тако да та топлота може бити узрочник пожара. Исто тако у додиру са ужареним предметима разлаже се на водоник и кисеоник који образују експлозивну гасну смешу (праскави гас).

Пена као средство за гашење

У савременој заштити од пожара пене играју значајну улогу. У гашењу пожара запаљивих течности, нарочито нафте и нафтних деривата, пена представља поуздано средство за гашење.

Пена се састоји од мехурића чију опну чини емулзија, а унутрашњост мехура је испуњена угљендиоксидом или ваздухом. У зависности шта је у мехурићу извршена је и основна подела пене на:

- хемијска пена
- ваздушна пена.

Ефекат при гашењу пеном је угушујуће а делимично расхлађујуће. У почетној фази гашења пена се на температури распада, а водене капљице испаравају одузимајући топлоту. Настала водена пара потискује ваздух изнад течности одвајајући парну фазу од течне.

Захтеви за пену као средство за гашење

Стабилност -потребно је постепено распадање да би се вода поступно издвајала, да би се гашење обављали хлађењем. Распадање пене мери се полувременом распадања.

Постојаност на температури-пена треба да има отпорност да се не спече или брзо распада.

Способност течења и клизања-при гашењу тражи се од пене да тече и клизи по површини објекта који гори док га у потпуности не покрије.

Угљендиоксид као средство за гашење

Угљендиоксид има велику примену. Користи се при гашењу хемијских погона и складишта, где се гашење врши просторним загушивањем, као и при гашењу уређаја под напоном.

Ефекат гашења угљендиоксида је угушујући.

Опште особине

При нормалном притиску и температури угљендиоксид је гас без боје и мириса, 1.5 пута тежи од ваздуха. При обичној температури 1 кп угљендиоксида на притиску од 1 бара заузима око 500 литара запремине. Гашење са њим је врло кратко, јер се брзо достиже концентрација потребна за гашење.

За горење већине материјала потребан је проценат кисеоника од 17%, а за гашење се узима практично 30% угљендиоксида, што за гашење затворених просторија износи минимално 0.5 кп/м³.

Врсте пожара који се гасе угљендиоксидом су: класа „В“, и „С“

Опасности при употреби угљендиоксида

При истицању угљендиоксида из апарата за гашење део гаса сублимише, при чему се ствара „суви лед“, који у додиру са откривеним деловима тела наноси повреде.

При гашењу у затвореним просторијама, постоји опасност по здравље људи. Јер је концентрација гашења 25-30% угљендиоксида, а већ при концентрацији од 4% овог гаса јавља се главобоља и блага несвестица, док концентрација од 25% изазива брзу смрт.

Прах као средство за гашење

Упоредо са развојем индустрије повећавају се и опасности од пожара, тиме се јавља потреба за новим средствима за гашење. Тако многи захтеви који не могу бити испуњени при гашењу водом, пеном или угљендиоксидом испуњавају се употребом праха за гашење а то су: могућност гашења уређаја под напоном, потпуна неотровност и нешкодљивост, отпорност према смрзавању, могућност гашења скоро свих врста пожара и велика моћ гашења (скоро тренутно елиминисање пламена)

Ефекат гашења прахом је врло комплексан и до данас није потпуно испитан. Раније се гашење прахом приписивао приписивао ефекту загушивања и хлађења, јер се сматрало да је производ сагоревања натријумхидрокарбоната На-карбонат, вода и угљендиоксид. За способност гашења прахом од одлучујућег утицаја је величина зрна и турбулентно кретање праха. Смањењем пречника зрна са 400 на 40 микрона способност гашења се повећала 4 пута.

Врсте и састав праха

Прах на бази натријумбикарбоната

Прах других састава

Прах другачијег састава јавља се у последње време као последица захтева да се прахом гасе пожари класе „А“.

Основне особине праха

Неотровност и нешкодљивост- испитивања на животињама и на људима, чак и без заштите плућа и очију, нису показала никаква надраживања, у густом облаку праха.

Електрична изолација-облак праха не проводи струју, али у условима стварања пламена прах може да се запекне и онда постаје проводник.

Врста пожара који се гаси прахом

„B“ „C“ „F“ прах -гаси пожаре класе „B“ „C“ и „F“
„A“ „B“ „C“ „F“ прах - гаси пожаре класе „A“ „B“ „C“ и „F“
„A“ „B“ „C“ „D“ прах -гаси пожаре класе „A“ „B“ „C“ „D“

Мере заштите при гашењу пожара

Противпожарна опрема - ручни апарати за гашење пожара служе за гашење почетних пожара и тако су подешени да се са њима једноставно рукује. У зависности како се допремају до места пожара деле се на:

- 1) Ручне преносне апарате тежине до 20 кг
- 2) Ручне превозне апарате тежине до 260 кг

Време активирања апарата:

- 1) Преносни апарати - 5 секунди
- 2) Превозни апарати -10 секунди

Апарати морају да имају следеће ознаке:

- **Утиснуте** - фабрички број
- година израде
- **Исписане** - ознака апарата
- време непрекидног пражњења
- врста пожара за који је намењен
- упозорење када се не сме гасити ел.инсталације
- највећа вредност напона електричне инсталације
- упутство за употребу, у сажетој и јасној форми

Ознаке апарата

Апарат се означава према средству за гашење са којим је напуњен
Апарати за гашење угљендиоксидом – ознака „CO2“
Апарати за гашење прахом – ознака „S“

Класе пожара које се гасе апаратима, зависе од средства за гашење са којим је напуњен апарат, што је обрађено у средствима за гашење пожара.

Домет млаза ручних апарата за гашење

„S“ - апарати 4-6 м
„CO2“ - апарати 2-3 м

Активирање апарата за гашење

Апарати са ознаком „CO2“-активирају се окретањем точкића вентила у смеру супротном кретању казаљке на сату.

Апарати са ознаком “S” - активирају се:

- а) Извлачењем осигурача - да би се могла активирати ручица апарата
- б) Притиском и отпуштањем на ручицу апарата - притиском да се активира ампула са погонским средством (CO₂) и отпуштањем да гас неби директно изашао на млазници без стварања притиска у суду апарата и подизања праха.
- ц) Поновни притисак на ручицу апарата - време између ова два притиска (5 секунди), потребно је да се створи радни притисак у апарату довољан да избаци прах.

Употреба апарата при гашењу

Са апаратом прићи на растојању 2-3 м од пожара, држећи млазницу уперену у подножје пламена, активирати апарат. Битно је за што краће време покрити горућу површину, јер је време пражњења апарата око 20 секунди.

Исправност и контрола апарата за гашење

Апарати се сервисирају два пута годишње, при чему се на апарат ставља кесица са сервисним картончићем који мора да садржи: тип и број апарата, датум сервисирања и потпис сервисера.

Контролно испитивање тела апарата на хладни водени притисак врши у временском периоду, који зависи од типа апарата. Сви апарати за почетно гашење пожара се сервисирају на 6 месеци.

Исправан апарат мора бити блумбиран са важећим сервисним картончићем и утиснутом годином контролног испитивања.

Хидрантска мрежа за гашење пожара

Хидрантска мрежа је регулисана Правилником о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл.гласник РС“ бр.3/2018).

Дефинише се техничка контрола, која се врши једном у шест месеци у погледу притиска и капацитета хидрантске мреже за гашење пожара и испитивању ватрогасних црева.

Подела хидрантске мреже за гашење

- а) Спољна хидрантска мрежа
- б) Унутрашња хидрантска мрежа

Унутрашња хидрантска мрежа је скуп уређаја у објекту који воду разводе до хидрантских ормарића, из којих се, ватрогасним цревом и млазницом, просторије штите од пожара.

Хидрантски ормарићи унутрашње хидрантске мреже се обележавају великим словом „Н“ црвене боје и до њих приступ увек мора бити слободан. У њима увек мора бити стандардно ватрогасно црево (Ø 52 мм и дужине 15 м) и млазница Ø 52мм са усником Ø 12 мм. Црево и млазница морају бити спојени са вентилом, ако у ормарићу нема два кључа за спојке.

Употреба хидранта

Пре почетка гашења са хидрантом обавезно искључити струју у просторији или објекту.

За рад са хидрантом потребна су два извршиоца. Први развлачи црево до места пожара и држи млазницу, а други пушта воду и на 2-3 метра иза првог извршиоца придржава црево и помаже при манипулацији цревом.

A5 - САВРЕМЕНИ ТЕХНИЧКИ СИСТЕМИ ЗА ОТКРИВАЊЕ И ГАШЕЊА ПОЖАРА

Откривање и дојава пожара :

- аутоматски јављачи пожара-(јонизациони, термички, термо-диференцијални и оптички),
- ручни јављач пожара,
- преносни путеви,
- централне (извршне функције: искључење струје, вентилација, затварање против пожарних клапни и врата, активирање стабилних систем аза гашење пожара).

Савремена опрема и методе гашења пожара:

Стабилни системи за гашење пожара-типови: гашење водом, пеном, прахом, угљендиоксидом.

Избор најповољнијег система за аутоматско гашење пожара-начин активирања.

Стабилне инсталације за гашење пожара

Стабилне инсталације за гашење пожара се, у принципу, постављају кад је потребна велика количина средстава за гашење у првим тренуцима избијања пожара због високог степена пожарног оптерећења и могућности велике брзине простирања пожара, због положаја објекта, високих температура које се развијају, опасних материја или вредне опреме у објекту, кад присуство људи у објекту није стално због аутоматизације процеса и кад се гашење, из било ког разлога, не може обавити мобилном протипожарном опремом.

Стабилне инсталације се изводе као аутоматске (активирање гашења се врши аутоматски) и полуаутоматске (активирање врши човек са даљине).

Избор типа стабилних инсталација врши су у зависности шта се гаси, а средство за гашење бира се у зависности од класа пожара који се могу јавити.

Стабилне инсталације за гашење пожара водом

Постављају се на свим местима где се вода може употребити као средство за гашење. Имамо два типа ових инсталација:

Спринклер инсталације-у припремном периоду имају затворене млазнице а при избијању пожара активирају се само млазнице изнад места пожара.

Дренчер инсталације-у припремном периоду имају отворене млазнице тако да се активирањем, у случају пожара, било које млазнице врши потапање целе просторије. Зато се примењују за заштиту објеката са великом пожарном опасношћу уз могућност брзог ширења пожара.

Стабилна инсталација за гашење угљендиоксидом

Поставља се двојако:

Као потпуна заштита - када се активирањем система истовремено затварају сви отвори у пожарном сектору и аутоматски се искључује свако принудно струјање ваздуха. Засићивање пожарног сектора угљендиоксидом мора се извршити за 2 минута.

Као делимична заштита – намењена за заштиту опреме или уређаја у просторији. При овој заштити време локалног засићења угљендиоксидом је 30 секунди.

Стабилне инсталације за гашење пожара прахом

Примена ове инсталације препоручује се тамо где вода и пена нису погодни (места где постоји могућност смрзавања или постоји опасност од кратког споја)

Активирање ових система је аутоматско на појаву температуре, при чему активирајући системи отварају погонске боце са азотом који, под притиском, избацује прах из резеорвара. Резеорвар за прах треба третирати као суд под притиском, па мора имати сву потребну арматуру као судови под притиском и мора бити смештен у просторији заштићеној од пожара, са одговарајућом вентилацијом.

Члан 10.

Б) ПОСЕБНИ ДЕО СПЕЦИФИЧНОСТИ СУБЈЕКТА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Б1 - КОНКРЕТНЕ ОПАСНОСТИ ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА НА ОСНОВУ СПЕЦИФИЧНОСТИ У ОКВИРУ ПОСЛОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ

1. Степен угрожености процеса рада која се одвија у оквиру Основног јавног тужилаштва у Јагодини.

Грађевински објект у коме је смештено Основно јавно тужилаштво у Јагодини припада згради власништва Министарства правде Републике Србије, и седиште се налази се у згради „Стара Пошта“ у улица Кнегиње Милице бр.15 , Јагодина, коју Основно јавно тужилаштво у Јагодини дели са Прекршајним судом у Јагодини и Привредним судом у Крагујевцу, Одељење у Јагодини, односно са наведеним државним органима је сукорисник. Управник зграде је Прекршајни суд у Јагодини.

Грађевински објект у коме је смештено Основно јавно тужилаштво у Јагодини спада у јавне објекте. Грађевински објект као целина изграђен је као објект који се састоји од приземља, два спрата и равнoг крова.

Основно јавно тужилаштво у Јагодини користи други спрат у наведеном грађевинском објекту, и то крило зграде у површини од (202,94 м2), на ком спрату користи девет канцеларија, с тим што се у канцеларији писарнице налази одвојен део за архиву, и два мокра чвора (санитарни простор).

Део простора у приземљу припада другом власнику са пратећим санитарним простором.

Први спрат, користи Прекршајни суд у Јагодини, док остатак спрата користи Привредни суд у Крагујевцу, Одељење у Јагодини. На другом спрату једанаест канцеларија користи Прекршајни суд за своје потребе.

Основно јавно тужилаштво у Јагодини користи и заједничке просторије: улаз у зграду, ходнике и степениште до просторија која користи јавно тужилаштво.

Прозори у већини канцеларија као и у делу где је налази архива су дрвене израде, двокрилни, осим у писарници јавног тужилаштва, где су три прозора од ПВЦ димензија 109x158 цм.

У канцеларији управе јавног тужилаштва и у канцеларији коју користи главни јавни тужилац, постоје излази на терасу, чија позиција је постављена да је окренута према тротоару и главној улици у улици Кнегиње Милице.

У просторијама које користи Основно јавно тужилаштво у Јагодини налазе се рачунарска и биротехничка опрема са пратећим канцеларијским материјалом.

У просторији писарнице јавног тужилаштва, налази се и архива коју чине папирни материјал-архивирани предмети, као и КДП предмети одузети предмети по потврдама о привремено одузетим предметима ПУ Јагодина, који су предмети извршења кривичних дела. Материјали одузетих предмета су различитог порекла (дрвета, пластике, метала и др.).

У ходнику се налазе две металне касе у којима се налазе архивирани предмети који се односе на послове управе јавног тужилаштва, који су папирног садржаја, а такође и КДП предмети одузети предмети по потврдама о привремено одузетим предметима ПУ Јагодина, који су предмети извршења кривичних дела. Материјали одузетих предмета су различитог порекла (дрвета, пластике, метала и др.).

Просторије су тако дефинисане и опремљене да задовоље услове намене.

У посебном делу овог Програма сви запослени у Основном јавном тужилаштву у Јагодини морају се упознати са опасностима које су присутне у пословном простору, као и са поступком брзе и ефикасне евакуације из пословног простора и објекта.

У пословном простору највише је у употреби, коришћењу и ускладиштењу материјали који су склони паљењу и горењу (дрво, пластика, текстил, папир, архива и слични материјали). Због тога се посебна пажња у пословном простору даје начину и поступцима безбедног коришћења, складиштења и чувања ових материјала, као и обучавању свих запослених радника са превентивним мерама и употребом повољних средстава за гашење пожара класе "А".

Заштита од директног напона је изведена правилним избором и постављањем опреме, која при правилном руковању онемогућава додир делова под напоном.

Због тога посебна пажња се даје начину и поступцима безбедног коришћења електричних уређаја, начину искључивања напајања.

Удаљеност ватрогасно-спасилачке јединице у улици Кнеза Милоша износи око 1,1 км, па је сходно томе очекивано време њиховог доласка око 2 мин.

Прилази ватрогасних возила згради у којој је смештено Основно јавно тужилаштво у Јагодини могућ је из главне улице Кнегиње Милице.

2. Материјали који се користе и ускладиштавају

Према степену опасности ове материје и робе припадају материји склоној паљењу и горењу.

3. Кратак опис грађевинских материјала који су уграђени у објекат (основне карактеристике конструкционих елемената објекта)

Класификација зграда према намени, издвојености и висини

Издвојене јавне зграде и јавне зграде у низу висине до 8 м (IJ 1 и NJ 1)

Класификација зграда према броју лица која бораве у згради, Р.

Објекат се сврстава у класу Р2 (Класа Р одређена према броју особа за пожарни сектор највеће површине). Напомена: објекат јавног тужилаштва има 21-ог запосленог и површину мању од 400 м².

Носећи конструктивни грађевински елементи чине „АВ“ стубови, зидови и греде, самим тиме не спадају у материјале који горе. На спољним „АВ“ елементима налази се слој кречноцементног малтера д= 2цм и завршна дисперзивна боја (оба материја спадају у

негориве материјале). Пожарни сектори су одвојени зидовима који су изграђени од пуне опеке на коју је нанесен слој кречноцементног малтера $d=2\text{cm}$ са обе стране и завршни дисперзивни слој боје (ови материјали не спадају у гориве материјале). Зидови степенишног простора изграђени су од пуне опеке на које се наноси слој „КС“ малтера и дисперзивна боја.

Таваница је изграђена као једна целина за цели објекат, и материјал који је коришћен је комбинација трске и армираног бетона.

Подови објекта прекривени су керамичким плочица у ходнику и у мокрым чворовима, док су у канцеларијама подови прекривени паркетом и ламинатом.

Међусpratне и таванске конструкције имају задовољавајућу ватро отпорност.

Смер отварања врата на изласку из објекта није у свим просторијама у правцу изласка у пословни простор.

Вентилација простора је изведена преко врата и прозора.

При пројектовању и изградњи предвиђене и изведене су следеће инсталације:

- инсталација осветљења,
- инсталација извода за прикључак електричних трошила и прикључница,
- инсталација телефона,
- термотехничка инсталација,
- гасна инсталација.

4. Мере заштите од пожара које су специфичне у појединим процесима који се одвијају у оквиру делатности Установе (и с тим у вези права и дужности радника) а нарочито дужности и права свих запослених:

-Спровођење мера заштите од пожара утврђених Законом о заштити од пожара и правилима за поступање у случају пожара.

-Радници са посебним овлашћењима дужни су да врше анализу стања заштите од пожара и на основу тога предузимају одговарајуће мере за побољшање и унапређење заштите од пожара.

-Дужности и права лица стручно оспособљених за обављање послова заштите од пожара на спровођењу превентивно техничких мера обухваћени нормативима у оним деловима који се односе на његову функцију.

-Дужност и право свих запослених радника је да се обуче из области заштите од пожара, као и поступцима код евакуације запослених и странака из објекта.

5. На основу процене угрожености од пожара објекта, односно физичко хемијским особинама материјала које се користе у процесу рада, могући су пожари: класе "А,В".

Класификација могућих пожара извршена је према стандарду СРПС ИСО 3941/94:

К л а с а »А« - У ову класу спадају пожари чврстих запаљивих материја често органске природе при чијем горењу се формира жар (дрво, папир, слама, текстил, угаљ и сл). За гашење пожара класе А, као средство се користи вода са и без додатака, а изузетно пена или прах.

К л а с а »В« - У ову класу спадају пожари запаљивих течности, или утечљиве чврсте материје (пожари без жара, бензин, уља, масти, лакови, восак смоле, катран и сл). За гашење пожара класе »В«, као средство за гашење се користи пена, суви прах, и угљендиоксид.

6. На основу очекиваних класа пожара могући су пожари класе "А, В" и предвиђена су и одговарајућа средства за гашење:

гашење водом (унутрашња хидрантска мрежа, санитарни простор),
апарати пуњени прахом,
апарати пуњени са угљендиоксидом, и то ручни.

Техничке карактеристике усвојених апарата:

Из групе апарата за гашење сувим прахом, предвиђени су ручни апарати ознаке "S", који су усаглашени са стандардом СРПС 3.Ц2.035;

Из групе апарата за гашење угљендиоксидом, предвиђени су ручни апарати ознаке "CO2-5", који су усаглашени са стандардом СРПС 3.Ц2.035

Б2 – ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА

Тактика гашења пожара помоћу усвојених апарата.

Б3-ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Обука се састоји од:

- теоретског дела,
- практичног дела-демонстрирање употребе апарата и средстава за гашење пожара са којима се располаже у објектима правног лица и
- практичне провере знања.

Обука траје 3 (три) школска часа.

Члан 11.

Практична провера знања врши се усменим или писаним путем -тестирањем, после извршене теоретске обуке.

Члан 12.

На Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара, прибавља се сагласност Министарства унутрашњих послова, Сектора за ванредне ситуације, Одељења за ванредне ситуације у Јагодини, а исти ступа на снагу, након прибављене сагласности.

ГЛАВНИ ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ

Марјан Тодоровић